

Handläggare
Paulina Slazak
Telefon: 08-508 25 247

Till
Socialnämnden
2020-11-17

Kartläggning inom socialpsykiatrin 2020

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens rapport om kartläggning inom socialpsykiatrin.
2. Socialnämnden överlämnar rapport om kartläggning inom socialpsykiatrin till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Fredrik Jurdell
förvaltningschef

Veronica Wolgast Carstorp
avdelningschef

Sammanfattning

Origo group AB har på uppdrag av socialförvaltningen under 2020 gjort en kartläggning av individer aktuella inom socialpsykiatrin. Den senaste kartläggningen av målgruppen gjordes 2013.

Resultatet visar att fler kvinnor än män är aktuella inom socialpsykiatrin. Den vanligaste diagnosen är schizofreni eller annan psykossjukdom och majoriteten är mellan 45-64 år gamla.

En stor del av målgruppen har kontakt med öppenvårdspsykiatrin och de flesta har det senaste året inte varit föremål för psykiatrisk heldygnsvård i någon form.

De flesta inom målgruppen bor i egna bostäder med eller utan stöd i hemmet från socialtjänsten. De flesta bor i ensamhushåll. Andelen som har minderåriga barn boende hos sig har ökat något sedan senaste kartläggningen. Den största delen av målgruppen får sin försörjning via sjuk- eller aktivitetsersättning, men även försörjningsstöd är vanligt förekommande. Det finns en del personer i målgruppen som förvärvsarbetar på den öppna arbetsmarknaden, men det vanligast förekommande är att man har biståndsbedömd sysselsättning via socialpsykiatrin.

Bakgrund

Enligt 5 kap. 8 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, har socialnämnden ansvar för att göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för människor med psykiska funktionshinder samt i sin uppsökande verksamhet upplysa om socialtjänstens verksamhet på dessa områden.

Huvudsyftet med kartläggningen av personer med psykisk funktionsnedsättning inom socialpsykiatri i Stockholms stad är att kunna ge ett kunskapsunderlag för hur stöd och insatser till målgruppen ska kunna utvecklas och förbättras. God kunskap om både målgruppens storlek och behov av insatser är också central för att införa insatser som visar sig ha god effekt och bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet. Behovsanpassade verksamheter som kan erbjuda relevanta och evidensbaserade insatser ökar förutsättningarna för att resurserna används på ett optimalt sätt. Personer med psykisk funktionsnedsättning behöver insatser som anpassas till deras specifika situation och svårigheter och som kan leda till förbättrad livssituation eller hälsa.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 11 november 2020. Funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 12 november 2020.

Jämställdhetsanalys

I socialpsykiatrins målgrupp finns en överrepresentation av kvinnor. Det är inte helt fastställt vad detta beror på. Det kan finnas olika förklaringsmodeller till detta, både modeller som utgår i sociala konstruktioner och normer samt medicinska förklaringsmodeller som utgår ifrån olika symptombilder för män respektive kvinnor. Det mest troliga är att förklaringen ligger i en kombination av båda och med stor sannolikhet även ytterligare förklaringsmodeller.

Det framgår att män blir beviljade mer omfattande insatser, så som t.ex. stödboende och HVB och kvinnor i större utsträckning får stöd i hemmet. En förklaring är att män i större utsträckning befinner sig i situationer där de är hemlösa och att man därför beviljar boendeinsatser för att avhjälpa hemlöshet.

I stadens program *Jämställdhet – program för ett jämställt Stockholm 2018-2020* framgår att ojämställdhet i stadens verksamheter uppstår och återskapas i det dagliga arbetet – i

beslutsfattande, resursfördelning samt i verksamhetsplanering och uppföljning. Därför måste arbetet för att skapa jämställda förutsättningar integreras i ordinarie processer och inom samtliga verksamhetsområden. Att förstå varför det finns könsskillnader inom socialpsykiatri och aktivt arbeta för att motverka dem är ett arbete som behöver ske i samtliga led inom socialpsykiatriens verksamhetsområde, från enhetschefer till handläggare och utförare. Inte minst är detta en aspekt att ta hänsyn till i den fortsatta verksamhetsutvecklingen för socialpsykiatri.

Ärendet

Kartläggningen genomfördes genom att handläggare registrerade oidentifierade uppgifter om sina aktuella ärenden i en digital enkät. Frågeformuläret i enkäten utgick från Socialstyrelsens framtagna frågor som används vid kartläggning av denna målgrupp. Svarstiden löpte från maj-juli 2020. En enkät besvarades per ärende. Totalt registrerades 3 354 svar, vilket motsvarar cirka 84 procent av de aktuella ärendena inom socialpsykiatri. För att analysera resultaten tillsattes en arbetsgrupp med två biträdande enhetschefer och tre handläggare samt ansvarig utredare för socialpsykiatriens verksamhetsområde på socialförvaltningen.

Resultaten i sin helhet och analys av dessa är sammanställt i rapporten *Kartläggning inom socialpsykiatri 2020* som finns som bilaga till detta tjänsteutlåtande.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Inom socialpsykiatri kan personer mellan 20 till 64 år med psykisk funktionsnedsättning få stöd med att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

Socialpsykiatriens målgrupp är bred med en stor variation i ålder, psykiatrisk problematik och stödbehov. Exempelvis kan en ung person med ADHD ha helt andra stödbehov än en äldre person med schizofreni, men båda ryms inom socialpsykiatriens målgrupp. Detta är av stor vikt att ha i åtanke när staden planerar för verksamhetsutveckling inom socialpsykiatri.

I kartläggningen framkommer att det finns vissa områden man inom socialpsykiatri behöver lägga ytterligare fokus på, exempelvis återhämtningsperspektivet, samverkan med andra aktörer och SIP, sysselsättning och skillnader mellan män och kvinnor. Särskilt gällande SIP finns ett stort utvecklingsområde att i samverkan med regionen öka användandet och implementera som ett viktigt

verktyg. Socialförvaltningen avser att arbeta vidare med dessa områden i de olika forum som finns etablerade för samverkan, både i stadens interna nätverk och tillsammans med regionen.

Bilaga

Rapport Kartläggning inom socialpsykiatri 2020